УДК 581.9:712.253:37.091.3

РОСЛИННИЙ ПОКРИВ ПАРКУ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА «РАЇВСЬКИЙ ПАРК» ЯК ОБ'ЄКТ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Мацюк О. Б., Дуць М. П.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
E-mail: macjuk@chem-bio.com.ua

Сучасна шкільна природнича освіта орієнтована на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, розвиток дослідницьких умінь та екологічної культури. Важливу роль у реалізації цих завдань відіграє використання природних об'єктів як середовища для пізнання та практичної діяльності. Особливої цінності набувають території природно-заповідного фонду, які є осередками збереження біологічного різноманіття та можуть слугувати природними лабораторіями для організації освітнього процесу.

Одним із таких об'єктів є парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва «Раївський парк», розташований у Тернопільській області. Парк має важливе природоохоронне, історико-культурне та естетичне значення. Його територія характеризується значним видовим різноманіттям рослин, що створює широкі можливості для організації пізнавальної діяльності учнів у процесі вивчення біології, екології та природознавства [2. 4].

Рослинний покрив парку представлений різноманітними деревними, чагарниковими та трав'янистими рослинами. Серед деревних видів поширені дуб звичайний (*Quercus robur* L.), липа серцелиста (*Tilia cordata* Mill.), клен гостролистий (*Acer platanoides* L.), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.), граб звичайний (*Carpinus betulus* L.), береза повисла (*Betula pendula* Roth), каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.) та інші. Поряд з аборигенними видами зустрічаються інтродуценти, що становлять значний інтерес для ознайомлення учнів з особливостями акліматизації та поширення рослин [1].

Видове багатство рослинного покриву дає можливість використовувати територію парку як базу для проведення

навчальних екскурсій та польових досліджень. Безпосереднє спілкування з природою сприяє підвищенню пізнавального інтересу учнів, розвитку спостережливості та формуванню практичних навичок дослідницької діяльності. Під час екскурсій здобувачі освіти мають можливість ознайомитися з морфологічними особливостями рослин, визначити їх систематичне положення, дослідити екологічні зв'язки між компонентами природних угруповань.

Важливим напрямом використання рослинного покриву парку є проведення фенологічних спостережень. Вивчення сезонних змін у житті рослин дозволяє учням встановлювати залежність між розвитком організмів і чинниками навколишнього середовища, формувати навички тривалих спостережень та аналізу отриманих результатів. Такі дослідження сприяють розвитку наукового стилю мислення та набуттю досвіду самостійної роботи [2, 3].

Територія парку є сприятливою для організації проєктної діяльності учнів. Тематика досліджень може охоплювати вивчення флористичного складу, аналіз життєвих форм рослин, дослідження сезонної динаміки розвитку окремих видів, оцінювання санітарного стану деревних насаджень, виявлення рідкісних та декоративних рослин. Залучення учнів до виконання таких проєктів сприяє формуванню екологічної компетентності, умінню працювати з різними джерелами інформації, планувати дослідження та презентувати його результати.

Значний освітній потенціал «Раївського парку» полягає також у можливості реалізації міжпредметних зв'язків. Під час вивчення природних комплексів парку можуть інтегруватися знання з біології, екології, географії, історії та краєзнавства. Це сприяє формуванню цілісної картини світу та усвідомленню взаємозв'язку між природними й антропогенними компонентами довкілля.

Пізнавальна діяльність учнів у природному середовищі має важливе виховне значення. Безпосередній контакт із природними об'єктами сприяє розвитку екологічної свідомості, формуванню відповідального ставлення до збереження біорізноманіття та природної спадщини. Участь у природоохоронних заходах, екологічних акціях і дослідницьких проєктах забезпечує

становлення активної громадянської позиції та екологічно доцільної поведінки.

Таким чином, рослинний покрив парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Раївський парк» є важливим об'єктом пізнавальної діяльності учнів та ефективним засобом реалізації компетентнісного підходу в природничій освіті. Використання природного потенціалу парку сприяє розвитку дослідницьких умінь, формуванню екологічної культури та підвищенню ефективності освітнього процесу.

Список літератури

1. Андрієнко Т. Л., Онищенко В. А. Фітоценотичне різноманіття України та його охорона. Київ : Фітосоціоцентр, 2006. 316 с.
2. Заповідна справа в Україні : підручник / за ред. М. Д. Гродзинського, М. П. Стеценка. Київ : Географіка, 2003. 306 с.
3. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць. Львів : Світ, 2008. 456 с.
4. Злобін Ю. А. Основи екології. Київ : Лібра, 1998. 248 с.

УДК 371.388:373.5.016:502

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОЄКТІВ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

Гавришків В., Слободянюк А., Столяр О.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
E-mail: gavriskivviktoria119@gmail.com

На сьогоднішній день основною метою школи є не лише передача знань, а й формування у дітей важливих навичок. Візьмемо наприклад, ключові компетентності, однією з найважливіших серед них є екологічна. Це не тільки теорія про природу, але й розуміння того, які проблеми є насправді, відповідальне ставлення до природних ресурсів та готовність до їх збереження. У старшій школі це набуває особливого значення, оскільки саме в цей період формується світогляд і життєві цінності учнів. Важливо зазначити, що наукові проекти насправді є